

PURGATÓRIUM (XIV.)

PINTÉR LAJOS

Tizennegyedik elbeszélés,

amelyben a felzaklatott körülmények eléggé különös döntéseket csikarnak ki; és egyáltalán, vehemens hangulat uralkodik el, más szóval valami lóg a levegőben, azaz a tragédia előreveti árnyékát.

Az ABSZTINENCIA — azok számára, akik netán most kapcsolódnak be cselekményünkbe: az Ideggyógyászati Klinika első sajtóorgánuma — természetesen főhelyen közölte a hírt, hogy az eltűntnek vélt nyolc ampulla morfium megkerült, ami a még álmotagon csoszogó és a töméntelen nyugtatótól amúgy is zsibbadékony ápolatlétszámban olyannyira felpezsdítette a vérkeringést, hogy kitört a népünnepély. A női folyosón felcsattant a mámoros visongás, s ez az egyidőben vonzó és taszító, fenyegető és felkorbácsoló zaj tarlótűzként átterjedt a mosdókra, az ebédlőkre, ki az udvarra, fel az emeleti ablakok és a magasban halványan kéklő ég felé. Az építőipari segédmunkás feltépte éppen bevetett ágyát, előrántott egy jókora skatulyát, egyetlen mozdulattal kiszabadította celofán burkából, s ittasan rohangászott a folyosókon. — Rumos kekszet parancsoljanak! — ordította, és tömte a rivalgó szájába a rumbakockákat. Ez volt a jel: a létszámot elfogta a mérhetetlen közösségi érzés, mindenki mindenét szét akarta osztani, bonbonok, rágógumik, cigaretták röpködtek; a selyempizsamás öregúr szétesztotta eddigelé mindig féltve őrzött, másoknak soha kölcsön nem adott harminckettes Piatnik műanyag kártyáját, ám minthogy mindenkinék így sem jutott, a tők ászt, néhány jelentéktelenebb lappal együtt, derékban kettéhasította. — Tegyéek el, őrizzék meg, gondoljanak rám! — kiáltotta. A galambósz októbriista se szó, se beszéd, betoppant a kezelőbe, felkapta a hajnali injekcióosztásnál

clhasznált, szesszel itatott tamponokat, rohant a mosdóba kávéfőzni az egész osztálynak. — Smucigok! — sziszegte, nem a dűhtől, hanem a forró edény égetésétől — ártatlan fenekektől spórolják el az alkoholt! —, minthogy a fehéren izzó máglya fogyatkozó lángja azt mutatta: a nagy vállalkozáshoz nem lesz elég üzemanyag.

Böller Gézát a szíve mélyéig áthatotta az ünnepélyes hangulat. Imádtá az üdvivalgó tömeget, szerette volna a keblére ölelni. Átvillant az agyán, be jó is lenne egyszer s mindenkorra lezárni az intézeti kapukat, ki és bejáratot egyaránt, s ezek között az egyetlen mámorban úszó emberek között élni le élete hátrahagyott részét. A selyempizsamás öregúr paklijából Böller Gézának a piros alsó jutott; megsimogatta, zöld írónnal ráírta az ajándékozó nevét, az alkalmat, a dátumot. Eszébe villant, hogy íme a példa, ő is kiosztja sakk garnitúráját. Csakhogy, hőkölt vissza tüstént, hogyan ejtse meg az elosztást, továbbá az se mindegy, fehér vagy fekete bábu jut-e valakinek, ló-e vagy paraszt, hiszen minden figura szimbólum, az egész sakk egy nagy szimbólum, a színek még külön is. Akkor hát ő egy kettős szimbólummal bíró valamit szeretne egy harmadik szimbólummal felruházni? Miközben e gondolatokkal küszködött, a rivalgás, amilyen hirtelen támadt, váratlanul el is ült. Az örömnék stádiumai vannak, az erupciónak időben erősen korlátozott teljesítőképessége, amit a tompább jóérzés, a bágyadás, majd a kételkedés vált fel.

Valaki felvetette a kérdést, hogy lehet-e hinni a hírnek, mire Rőtszakáll rávágta: — Ha már az újság írja . . . Erre a madárcú Szollár bácsi megvonta a vállát, mondván, nem kell mindig készpénznek venni azt, amit az újság ír. Az emberben mindig legyen némi fenntartás . . . — tette hozzá. És ekkor fedezték fel az ápoltak, hogy az E-osztályon újság született; amit a kezükben tartanak, az merőben új sajtóorgánum. A hír valódisága iránt támadt kételyüket is elvetették, az örömhírt magukba raktározták, jó lesz azt újra meg újra elővenni, ha felhő kerekedik a kedélyük egén; úgy bántak ezzel az örömhírrrel, mint valami doppingszerrel, mint annak idején a rejtett flaskával, amelyhez nem is muszáj hozzányúlni. A tudat, hogy ott van kéznél, bármikor átsegít egy apróbb hangulatválságon.

Most az ABSZTINENCIA-ra vetették magukat, fennhangon, egymásnak olvasták a morfium csodálatos megkerüléséről szóló s betéve ismert szöveget.

— Főszerkesztő úr! — harsogta a magát beépített megfigyelőnek valló, rekedtes hangú nő. — Elfogták a tettest?

— Hiszen patkány! Vagy egér! — torkolták le többen.

— Na és? Tanulékony állat az egér...

— Nem egér, patkány!

— Nem patkány, egér!

— Csendet kérek! — rikácsolt a rekedtes hangú nő. — Csak azt akartam mondani, hogy tanulékony állatok, ha egyszer elvitték, majd rákapnak és elviszik másszor is.

— A patkányok vagy az egerek?

A csődület peremén, kisebb körökben is folyt a beszélgetés. — Az egér, az tényleg tanulékony állat — mondta a galambősz októbriista, mire a kioperált orrsövényű bocsánatos kajánssággal a száába vágott:

— Bizony, tata, merthogy egyszer Szibériában...

De az öreg nem sértődött meg, sőt, a kezét a térdére támasztva együtt kacagott a többiekkel, akkor a Piccolo átfordított az ABSZTINENCIA hátlapjára: „Mi lesz a látogatási tilalommal?”

— Mi lenne? — csattant föl a létszám. — Milyen tilalom?

— Amit a detektív...

— Detektív?! — kacagtak többen is. — Hiszen a morfium megkerült!

— Úgy van! Nincs semmiféle tilalom!

— De meghirdették! Beharangozták!

— Majd visszavonják!

— Mit mond az újság?

Az ABSZTINENCIA nem sokat mondott erről a kérdésről. Pusztán felvetette, címben, csupa nagy betűvel, kérdő- és felkiáltójellel a végén. Az emberi egyetértés ritka nagy pillanata volt ez, talán vasútállomásokon, kiadós vonatkéséskor lehet még tapasztalni, egész embertömeg egyazon dologért izgul, ezúttal: mi lesz a látogatási tilalommal?

A szemek a poétára meredtek.

— Főszerkesztő úr!...

— A helyzet az — magyarázta a poéta —, hogy a főorvos úr a tilalom okául a nyilvánosság számára náthalázjárványt jelölt meg...

— Disznóság!

— Nem teheti! Egymaga nem rendelhet el náthalázjárványt!

— Úgy van! Vagy ha igen, vonja vissza!

— Látja — fordult a galambősz októbrista oktató hangon és nem kis irigységgel, amiért a poeta őt, úgy is mint az ápoltak tanácsának elnökét, teljességgel kifelejtette a lapalapításból —, látja, kedves, erről kellett volna írni a lapjában.

A selyempizsamás öregúr más nézetten volt.

— Ha tudni akarják, arról kellett volna írni, hogy szabad-e klinikai kezelésen lévő embereket így meghurcolni egy vacak görény miatt . . .

— Patkány!

— Egér!

— Az öreg jól beszél! Disznóság, ahogy meghurcoltak minket!

— Úgy van! Valakinek ezért felelnie kell!

Iménti örömeiket egyszerre elborította vallatásuk borzongató emléke.

— Emberek! — emelte föl hangját a galambősz októbrista, aki fokozatosan tudtára ébredt tanácselnöki mivoltának. — Tegyük félre a sérelmeket, emberek.

— De ne tegyük!

— Tegyük félre, emberek! Tegyük félre, mert félő, hogy a nap folyamán még nagyobb sérelem ér bennünket!

— A látogatási tilalom!

— Az! — bölintott a galambősz októbrista.

— Tudja mit! — kiáltott a tífuszfrizurás nő. — Ha megengedi ezt a gyalázatot, rögtön leváltjuk magát! Én gondoskodom róla!

Az ügybuzgó öregembert a kilátásba helyezett buktatás azonnali tette kényszerítette.

— Ülésre kérem a tanácstagokat! — kiáltotta.

Egyidőben három különböző szintű és összetételű tanácskozás kezdődött az E-osztályon.

A nő ebédlőben a galambősz októbrista vezényletével az ápoltak tanácsa azon töprengett, legyen-e az osztályon délután kettő és négy között náthalázjárvány, illetőleg mi a teendő, hogy ne legyen. Ugyanakkor az osztályorvosi rezidencián dr. Poveda a Madámmal dugta össze a fejét eldönteni, vajon a meghirdetett látogatási tilalom esetleges feloldásakor az ápoltak mondhatnak-e valamit látogatóiknak a náthaláz hirtelen felbukkanásának és eltűnésének okairól, pontosabban szólva magáról a morfiumügyről. Az osztályorvosi iroda ajtajának közelében settengő építőipari segédmunkás nyomban vitte az udvarra a főorvosi dilemmát.

— Világos! — szólt a kioperált orrsövényű. — A bűnesetet ti-

tokban kell tartani. A doktor úr helyében én is lumbágó alá teném.

— Embargó alá! — javított halkán a baby-dollos hölgy.

— Az mindegy.

— Nem mindegy! — csattant fel a tífuszfrizurás nő. — Az embargó, az közlési tilalom, a lumbágó, az betegség.

— Az embrió, kisanyám! — próbált szellemeskedni a leforrázott férfi. — Az a betegség! — de mert a nők megvetéssel elhúzódtak tőle, ráébredt, hogy elvetette a sulykot, bocsánatot rebegett, és eloldalgott. De a vita heve maradt.

— Az ilyesmi olyan, mint a hadititok! A pacáknak igaza van! — kardoskodott az építőipari segédmunkás.

A szemek Piccolóra meredtek; a társaság entellektüel része csekély kivétellel a tanácsülésen hangoskodott, az udvaron maradtak között a Piccolónak tulajdonították a legnagyobb fokú értelmességet.

— A hadititkok pont úgy készülnek — szólt a fiú —, hogy olyasmire, amit egyébként a kutya sem ugat meg, rámondják, hogy az hadititok, mire mindenki suttogni kezd róla. Vagyis más szóval... — tette hozzá, mert az arcokról leritt, hogy a példázat értelme nem hatolt el egyenes úton a tudatokig — más szóval nem fogják betiltani, hogy a morfiumot elmeséljük. Vagy legalábbis jobban tennék, ha nem tiltanak be. Ha azt akarják, hogy minél kevesebbet beszéljenek róla.

A tífuszfrizurás nő könnypotyogtatva kacagott.

— Nekem tiltják meg, hogy miről beszéljek? Nekem?

— Úgy van! Beszédszabadság van!

— És gondolatszabadság!

— Éljen a gondolatszabadság!

— Urak! — jelent meg az ajtóban, karján a gyógyszeres tálcával, a Madám. — És hölgyek, tisztelet a kivételnek. A reggeli gondolatgátló!

Az ápoltak megpillantották a tálcát, elmosolyodtak. Az volt az üvegcsékben, gondolatgátló; teljességgel átéreztek, hogy talán még senki nem nevezte meg ilyen pontosan a különféle -icin-nel és -micin-nel végződő gyógyszereket, amelyeknek legfőbb hatásuk, hogy elaltatják az ember gondolatait.

— Vegyétek, egyétek, ez az én testem! — osztogatta a Madám ostyát nyújtogató papi pózban a pirulákat, ám ez a fogása annyira

elcsépelte volt már, hogy trabális testével kapcsolatban sem tudott semmiféle észrevehető képzettársítást kelteni.

A harmadik kupaktanács Szollár bácsi körül, az udvar ellenkező szegletében alakult ki ráncos tokájú agg ápoltakból. Most tűnt ki, az imént emlegetett tökéletes emberi egyetértés mégsem volt annyira egyöntetű, mint hinni lehetett volna.

— Na és ha nem lesz beteglátogatás? — kérdezte Szollár bácsi észrevehetően ennek a lehetőségnek szurkolva.

— Miket mond maga? Vasárnapig abszolút ne legyen beteglátogatás?

A buddhista szerzetesre emlékeztető Szollár bácsi kéjesen vágott vissza elképedt társainak:

— Úgy viselkednek, mint taknyos óvodások! Hol szolgáltak maguk?

A maroknyi csoport egyszerre kapta fel riadtan fejét, egyazon pillanatban kaptak észbe is: a galambősz októbrišta ülésen van, tehát nem hallja a kérdést, és ezúttal nem fogja elmesélni, merre szolgált ő; de Szollárra vetve tekintetüket rögtön el is szégyellték magukat.

— Anyámasszony katonái! — dohogott Szollár bácsi. — Picso-gunk, mert kettőkor nem jön a nyálás mámi, elmarad a puszi, jól vagy, édes fiam, ne is mondd, én így meg így vagyok, meg amúgy vagyok, meg emígy vagyok, jaj el is felejttem mondani, imígy is vagyok; szenvedsz valamiben hiányt, édes fiam, jaj, ne is mondd, én annyit szenvedek, és ez is hiányzik, és az is hiányzik... Öt perc múlva az ember azt is tudja, mit reggeliztek a malacok, tíz perc múlva a földet nézi, aztán elmegy vizelni, vizet inni, de a két óra az istennek se akar eltelni! Igaz?!

Az emberek lesütötték a szemüket. A látogatásban maga az elvárás volt a felemelő, a készülődés, a mások öröme... Talán az sem. Hanem mert a fogalom a köztudatban afféle ünnepélyt jelent, hát elfogadták annak, s maguknak sem merték bevallani az ellenkezőjét.

Azt azért többen is észrevették magukon, hogy látogatás előtt szándékosan belefognak valamilyen izgalmas partiba, kártyába, sakkba, mindegy, kvázi, hogy gyorsabban teljen az idő, valójában azért, hogy meg kelljen szakítani, és négykor, amikor a Madám trabális szigorával kitereli a civileket, legyen mihez visszatérni.

— Az én anyjukomnak — szólalt meg hosszú szünet után a Szőrös mellű — még nem lóg a melle.

— Nem lóg?!
 — Nem!
 — Egy kicsit se?
 — Na, egy kicsit. Ki az, akinek egy kicsit nem lóg? Az ő korában más asszonyoknak vagy elszárad, vagy elborítja a köldökét is!

— Más asszonyoknak! Maga meg azt honnan tudja?

— Lát az ember egyet-mást — tért ki a Szőrös mellű a válasz elől; ha őszinte akar lenni, azt kell bevallania, hogy hat éve nem a reumája viszi nyaranta a gyógyfürdőbe, hanem a szeme; mert az öltözőben csak fel kell állítani két hokedlit egymásra, és akkor átlátni a női medencébe; nem ritka a negyvenötnél nem több „fruska” sem!

— De jó magának — mondta Szollár békülékenyen —, ha a feleségének tényleg nem lóg a melle.

— Vasárnap volt a kezemben. Tényleg nem lóg. Mert soha nem viselt melltartót!

Ez jó téma lett: előnyös-e vagy hátrányos a fiatal lányoknak melltartót viselni, ebbe már bele lehetett vonni a nőket is, előbb kimérten, tapintatosan kikérni a véleményüket, mintha, tegyük fel, fogadásról lenne szó, azután afféle ankétot készíteni köztük, hogy ők lánykorukban... és hány éves korban vették észre először... És persze bókokat is lehetett gyártani, provokatív bókokat, amelyekre a nők minden körülmények között meglobogtatják nemüket meghatározó többletük hullámhegyeit. Az előbbi örömtől majd kételkedéstől és szorongástól felborzolt másik társaság örömet vette a lapot, s amikor a tanács, élén a galambász októbristával, a nagy lengőajtón kilépett az udvarra, a kérdő tekintetek úgy fordultak feléje, mintha nem is arra a kérdésre várnák a választ, hogy lesz-e délután náthalázjárvány, hanem hogy előnyös-e vagy hátrányos fiatal lányoknak a melltartó viselete.

A galambász tanácselnök megállt a lépcsőn, és kihirdette a döntést:

— Elhatároztuk, hogy kikérjük a főorvos elvtárs véleményét!

A főorvos elvtársnak ebben a pillanatban még nem volt véleménye, illetőleg több véleménye is volt; arra gondolt, ha most védőügyvédként szerepelnek ebben a „perben”, a látogatási tilalom megtartását éppúgy meg tudná védeni, mint a megszüntetését. Átkozott helyzet, gondolta, bárdolatlan ötlet volt ez a náthalázjárvány, nem is ötlet, csak ötlés, elvetélt, szerencsétlen. Egyrészt. De

másképpen azt mégse függesztheti ki az ember a klinikakapura, hogy a beteglátogatás járványos morfiumlopás miatt szünetel. Eredményre nem tudott jutni, fáradt is volt, jó lett volna a kérdést elnapolni, csak hogy a déli két óra itt volt a nyakán, hát úgy vágta ketté a gordiuszi csomót, hogy azt mondta a rendelkezésére váró Madámnak:

— Konzultáljuk a professzor urat. Végtére az elsődleges rendelkezéshez is őt kérdeztük meg.

— Ezeknek meg mit mondjunk? — bökött a Madám húsos hüvelykujjával az udvar felé.

— Készüljenek úgy, mint rendesen . . .

Fenti rendelkezés szellemében Böller Géza szorgosan készülődött a látogatásra. Személy szerint nem várt senkit, és mégis, mindenkit várt; mindenkit, aki odakintről elhozza a külvilág zűrzavarát, mindenkit, aki tanácstalan kapkodásával, folytonos órára pillantgatásával, riadt kérdezősködésével groteszkül példázza a kinti elrettentő káoszt az E-osztály nyugodalmassal megállapodottságában.

Böller Gézának kapóra jött a zűrzavar, a többiek izgatott elfoglaltsága; beállt a zuhanyozóba, megengedte a vizet és leszegezett, résnyire nyitott szemmel szórakozottan figyelte a vízcseppeknek a kőpadlón nyári záport idéző pattogását. A lefolyó nem győzte az iramot, a kőpadlón csakhamar egybetartozó vízréteg keletkezett, ennek színén halványan visszaverődött a férfimósdót a női mosdótól elválasztó fal alatti arasznyi résen átverődő fény. Odaát, a női mosdóban mintha a fény is tejeesebb, nőiesebb lett volna. Majd árnyék vetődött a fényszüremletre, az árny imbolyogni kezdett, aztán habos árhullám csapott át a túlfalról. Böller Géza a falhoz lapult, s elgondolta: ha nem lenne ez a fal, és kinyújtaná a karját, magához ölelhetne egy síkos, fényes, mezítelen női testet; talán éppen olyant, mint amilyen a baby-dollos hölgyé, talán éppen az övét . . . Eltávolodott a fülke átelleni falához, térdre ereszkedett, arcát a habos tócsába engedte, az arasznyi, kőpadló fölötti résen megkísérelt átlesni, de csupán két vékony lábfej árnyékát láthatta a víztükörben. Most egy gyengéd puffanás, a víz Böller Géza szemébe fröcsköl, s mire újra felpillant, rózsaszín szappant lát a saját tengelye körül pörögni, közvetlenül a lába alatt. Odaátról meghatározhatatlan hangok; a víz zubogása a felismerhetetlenségig összemoss minden egyéb neszt. A résre árnyék nehezkedik, s a résen át egy vöröses női kézfej pásztáz a kőpadlón. Böller Géza már moccan, hogy a tapogató ujjak ügyébe helyezze a szappant, akkor meg-

torpan. A szappan ismerős: SAYONARA. Ő, Böller Géza beszerző vásárolta, a tulajdon kezén ment át, akkor még szűzen, gyárilag csomagolva. Most kontúrjaiban kissé felpuhulva egy göndör, fekete szőrszálát szorít magához a szappan.

Böller Gézát kéjes melegség önti el. Behunyja a szemét, s a szőrszál nyomán teljes valóságában megjelenik előtte a hálóköntösét széttáró baby-dollos hölgy. Jól van, mosolyog Böller Géza, sikerült rögzíteni, élesen, életesen elraktározni a látványt. Óvatosan szorongatja a szappant, két marokkal, ki ne csússzon az öleléséből. Ez a szappan másodpercekkel előbb tetőtől talpig végigsimogatott egy káprázatos női testet, szeretettel megcirógatta a tűszúrások nyomait, besiklott a hónalj alá, elidőzött a szeméremszőrözetten, magához ragadott egy szőrszálát, emlékebe, aztán hopp, elfutott, egyenest hozzá, Böller Gézához.

A kópadlón a kiábrándult kézfej visszahúzódott, a zubogás odaát még erősebbre kapcsolt, talán már egy új szappan indult első gyönyörűséges útjára keresztül-kasul a női testen, feláldozva magát. Lehet-e egy szappannak ennél gyönyörűbb útja, sorsa, elmúlása?

De ez, gondolta Böller Géza, ez a páratlan élményt szemmel láthatóan is rögzítő szappan nem fog kimúlni, ezt ő ezentúl legfélétebb ereklyéjeként fogja őrizni. Lerázta róla a vizet, gondolt egyet, megmártotta ismét az odaátrol gyűrűző habos vízben, hadd szívja magába a boldog cseppeket, hiszen azok is, ha egy pillanatra akár, de végigszáguldtak azon a testen, körülölelték, megrajzolták idomait három dimenzióban, azután fáradtan lehullottak, most — talán szégyellősek s azért! — föld alatti üregekbe bújnak, de csak időről időre, aztán megtisztulnak megint, és fellegekben, folyókban, vízvezetékcsövekben újabb elképzelhetetlen kalandok felé indulnak azzal az irigyelni való tudattal, hogy e kalandosornak az idők végezetéig soha vége nem szakad. A víz örök! — gondolta Böller Géza, maga is megdöbbenve éleselméjű felfedezésétől, s olyan tisztelettel zárta el a csapot, mintha meg akarná óvni a záporozó cseppeket, hogy élménytelenül tegyék meg útjukat a szenny-csatorna felé.

Sebtében felöltözködött, és körüljárta az osztályt. Kajánul elmosolyodott a gondolatra, hogy eliminációs módszerrel nyomozza ki a zuhanyozó nő kilétét. De csupán arra jutott, hogy a vastag lábú asszonyosság (hálistennek!) és a rekedtes hangú, magát beépített megfigyelőnek valló nő nem lehettek; mindketten betétvattát hozattak vele tegnap. Most azért szurkolt, hogy a tanács nehogy

megint ülésezzen; a baby-dollos hölgy tagja volt a tanácsnak, hasonlóképpen a Lorelei-hajú tanítónő is; Böller Géza akármelyi-küket fájó szívvel zárta volna ki a számba vehetők közül. Szerencséje volt, a létszám az udvaron téblábolt, a lehetséges nők száma tehát alig redukálódott. Most csupán annyit kellene tennie, hogy sorra odamegy minden nőhöz, mutatoujja körmével gyengéden végighasít a lábszárakon, akinek fehér csík marad a körme után, az volt az illető; suhanc korában Irma néni mindig ezzel a módszerrel erősítgette magában a vakhitet, hogy Gézuka ma is szőfagadó, engedelmes fiú volt és nem engedett a kamasz rosszaságok biztatásának, és nem fürdött meg velük a csatornán.

De Böller Géza nagyon hamar rájött, hogy az Irma néni-féle módszer alkalmazásának többrendbeli akadályai vannak; nem utolsósorban az a tény, hogy voltaképpen ő — legalább egyelőre — nem is óhajtja mindenáron megtudni, ki állott a fal tulsó oldalán a zuhany alatt.

Böller Géza úgy határozott, hogy az idők folyamán mégis megtudja, mert egyszer meg kell tudnia, miután persze kiélte az összes lehetőségeket, hogy ki volt ez a nő, akkor az Irma nénitől örökölt, gyémánttal kivert arany karkötőt, amit Pongó Ottó ápolóval már be is hozatott azzal az eredeti céllal, hogy a baby-dollos hölgynek ajándékozza, mégiscsak ennek a véletlen fürdőtársnőnek fogja adományozni. A gondolatra az emlékeiben szelíden élő Irma néni arca mosolyra húzódott.

Negyed óra múlva Böller Géza nem győzte dicsérni magát józanságáért, előrelátásáért, szinte váteszi képességeiért, amely ezt az elhatározást megszülte benne, s amelyet, mi tagadás, kicsit Irma néni szellemének tulajdonított. Az eddigi kiválasztottról, a baby-dollos hölgyről ugyanis kiderült, hogy nincs egyedül, ahogy nőtársai fogalmaztak, illetőleg várandós. A magát beépített megfigyelőnek valló rekedtes hangú nő rohant lelkendezve a poétához.

— Főszerkesztő úr, kitűnő csemege a bizalmas családi hírek számára. Diana őhajadonsága anyai örömök elé néz. ■

A bejelentés kicsit groteszkül hatott, nem a tartalma, a formája miatt. A poéta érthetően adott a formára, sőt többnyire a tartalom fölé helyezte, másrészt a hajadonokkal való tapasztalatai arra tanították, hogy egy nő, amikor először fog gyanút, leginkább azt mondja: „Jól nézek ki!”, és olyat, hogy azt mondaná: „Jé, anyai örömök elé nézek!”, ilyet a poéta az áldozat ajkáról még nem hallott.

Elvetemült embernek kell lennie annak, akiben egy szoptató anya bármennyire formás emlői bizarr gondolatokat ébresztenek. Az újabb szenzáció merőben megváltoztatta az osztály nézőpontját a baby-dollos hölgy irányába; a férfiak az igéző fátylak alatt egyszerűen a szelíd Madonnát kezdték látni, a nők együttérzően fordultak feléje, a megmaradt szemernyi rosszindulat ilyesféle sajnálkozásokban kulminált:

— Szegényke! Egy gyilkos magzatát kell világra hoznia, egy rendőrgyilkosét.

Afelől ugyanis nem maradt kétség: az apa csak a kardot nyelt fiatalember lehet, s azt is tudták, hogy a nő nem fogja megszakítani a terhességet, hiszen annak idején az egész osztály megtárgyalta a férfi utolsó óhaját, úgyszólván végrendeletét, miszerint gyermeket szeretne hagyni a baby-dollos hölgynek; ha tehát az aktus megtörtént, nyilván a fogantatás magasztos céljából történt.

A mindig irigykedő és gyanakvó rekedtes hangú nő csupa jóindulat lett, most egyszerre kiötlötte: tárgyalást kell rendezni, szabályszerű bírósági eljárást, melynek során ítéletet kell hozni a rendőrgyilkos férfi ügyében, pontosabban tisztázni kell az ügyét, ki nem mondottan: felmenteni őt a születendő gyermek és a leendő anya érdekében. Az egész napi igazságkeresésben, közügyekben való fáradozásban, intézkedésben felajzott emberek tulajdon közéleti szerepük és lehetőségük felfokozottságának állapotában örmel csaptak le az elképzelésre, szinte riogva tették magukévá. A galambősz októbri táüstént át is vette a vezénylőpálcát. Össze kell állítani egy minden tekintetben elfogulatlan szabályos törvényszéket, hangsúlyozta, és mindenki teli torokból üvöltötte: „Éljen az elfogulatlanság!”, s ezen mindenki azt értette: az a fajta elfogulatlanság éljen, amelytől távol áll szikrányi kétely keltése is a vádlott ártatlanságát illetően, pontosabban csaknem mindenki, kivéve Rőt-szakállt, aki álljunk meg emberek! lepisszegéssel kifejtette, hogy a dolog közlelről sem ilyen egyértelmű, mert tapasztalata szerint mi civil polgárok mindenkor hajlunk a közegekkel szembeni ellenségeskedésre, vagy mondjuk így, fenntartásra, ami a legeklatánsabban abban nyilvánul meg, hogy gépkocsink volánja mögött akárhányszor zabolátlanul száguldunk az országúton, a szembejövő ismeretlen civil vezetők törvényszerűen két rövid villantással bejelzik nekünk a kvázi „veszély jelenlétét”, amit ők az útmenti rendőrségi radarban látnak, holott nyilvánvaló, hogy a veszélyt nem az jelenti, hanem a magunk tulajdon zabolátlan száguldása, és habár

a közeg az országúton a legjobb jóakarónk, barátunk és segítőtársunk, akire minden körülmények között támaszkodni lehet s akivel együtt kellene működnünk talán egészen addig a fokig, hogy magunk intjük meg a korlátozás megszegésével közveszélyt okozó vezetőtársakat, ellenkezőleg, mi szolidaritást vállalunk ezekkel, végső fokon hazug szolidaritást, s ellene fordulunk annak, aki éppen a mi testi épségünkért hurcolja vásárra a tulajdon bőrét is.

Az okfejtés következetes és egyértelmű volt, más körülmények között talán meggyőző is, a létszámban uralkodó túlfűtött kedélyállapot azonban alkalmatlannak bizonyult a tárgyilagos érvelés számára, amely mellesleg a túlnyomó többségnek az ügyben érzelmi indítékokból eleve elfoglalt álláspontját próbálta kikezdeni. Lehurrogták Rótszakált, és karfellendítéssel megválasztották a bíróságot. A közvádoló, tiltakozása ellenére, a galambősz októbrista egyszersmind tanácselnök lett, a védelem ellátására pedig keresve sem lehetett találni megfelelőbb embert az „ügyvéd úrnak” és „főszervező úrnak” titulált poétánál.

A betonudvar védett felében, amelyre a főépület emeletei borítottak kellemes árnyékot, felállították a bírósági emelvényt, a vádlottak padját, a tanúk emelvényét, míg a közönség saját magát látta el ülőkével az ebédlőkből, ahonnan a bírósági emelvényül szolgáló két asztalt is hozták, damasztabrosszal letakarva, karcsú vázában egy szál szegfűvel ékesítve. A vázához a galambősz októbrista odatámasztotta Kutuzov fényképét, mire a még helyezkedő közönség felzúdult: — Mi az, tata, maga haditörvényszéknek képzeli magát?! — A galambősz októbrista alkalmasint az elszántság, erő és furfang sugalmazására állította fel eszményképe kicsi mását, ám az ötleten maga is felbuzdult:

— Voltaképpen miért ne? Az lenne a legjobb, a rögtönítélő bíróság!

— Mélyen tisztelt közvádoló úr! — hajolt a füléhez védői minőségben a poéta. — El méltóztatott felejtetni, hogy a rögtönítélő bíróság általában elmarasztaló ítéleteket szokott hozni!

— Tréfáltam... — mentette volna magát a piruló közvádoló, ám ezt a kijelentését is legszívesebben tüstént visszaszívta volna; egy közvádoló két ítélethirdetés között ne tréfálkozzon!

Minden készen állott tehát a nagy perc megkezdéséhez, a közvádlová vedlett galambősz októbrista meghajolt a Lorelei-hajú tanítónőből, mint főbírából, továbbá a Piccolóból, a selyempizsamás öregúrból, a kioperált orrsövényűből és nem utolsósorban Böller

Gézából összeállt ötöstanács felé, mintegy sugalmazva: — A vádlottat elővezetni! —, ám akkor a baby-dollos hölgy belökte a nagy lengőajtót:

— Elvezették!

Minden szem a főszerkesztőre meredt, mintha vádolták volna a tájékoztatás hiányosságáért, végső soron a nagy horderejű történekek szokatlan egymásutánja ellenére a rendőrgyilkos elvezetése mindenképpen a nap főeseményei közé tartozott.

A poéta vállat vont: ezt a hírt embargó alatt tartották.

A tekintetek egymást követve visszavándoroltak a baby-dollos hölgyre, ám a gondolatok az eltoloncolt ápolttárs körül cikáztak.

— Szegény! — sóhajtott a vastag lábú asszonyság. — Most már azok ítélkeznek fölötte, akik nem is ismerik!

A hoppon maradt alkalmi bíróság mégsem vált nevetségessé; a gondolatokat túlságosan lekötötték a kardot nyelt rendőrgyilkos várható sorsa. Aztán valaki megtörte a csendet.

— A távollétében nem lehet felmenteni?

A közvádoló a védőre nézett, az az elnöknőre. A Lorelei-hajú tanítónő méltóságteljesen végighordozta szemét a gyülekezeten, összegezte a tekintetek szavazatait, és kihirdette az ítéletet:

— A bíróság a vádlottat felmentettnek tekinti!

— Hurrá!

Újból kitornt az üdviválgás, ám módfelett erőtlenül s nagyon rövid időre; az ápoltak átéreztek igyekezetük komolytalanságát, kínos csend támadt, ezt a frottírköpenyes, tífuszfrizurás nő szegte meg lelkesen tapsikolva:

— Csuda jó! Imádom a tárgyalásokat! Tárgyaljunk valami mást!

Mindenki felkapta a fejét: úgy van, mást kell tárgyalni, olyan kérdést, amelyben foganatosítható döntést hozhatnak. Valaki bekiáltotta:

— Tárgyaljuk le a pockot!

Más körülmények között áldották volna a javaslattevő leleményességét; egy ilyen tárgyalás valóban hetekre szóló mulatságot ígért volna, ám ebben a pillanatban túlságosan ünnepélyes hangulatban voltak hozzá. Most egy újabb, félénk javaslat érkezett:

— Van köztünk más bírósági megfigyelt is! Tárgyaljuk le Vera hereügyét!

Vera a frottírköpenyes, tífuszfrizurás nő volt, úgynevezett here-

ügye pedig az a legutóbbi botrányos esete, amikor szabályosan szétmarcangolta az őt leitató s vele erőszakoskodni kezdő idegen férfi heréjét, ami előzetes letartóztatásba, majd elmeállapotának megvizsgálása céljából ide juttatta őt.

A javaslat hatott. Mindenki átérezte az ügy roppant horderejét, valamint rokon vonásait az eredeti ügy, a rendőrgyilkos esetével: mindkét dologban ott motoszkált a létezésfolytonosság izgató kérdése.

S a bíróság mohón vetette magát a tífuszfrizurás, frottírköpenyes nő heremarcangolási ügyének felgöngyölítésére.

(FOLYTATJUK)